

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ
ВИКЛАДАННЯ
ГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН**

**Збірник
наукових праць**

2016

ББК 81.2
А - 43
УДК: 81. 243

Актуальні проблеми філології та методики викладання гуманітарних дисциплін: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. — Рівне: РДГУ, 2016. — 105 с.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем викладання іноземної мови, філології, теоретико-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Совтис Наталія Миколаївна – доктор філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Заступник головного редактора:

Мороз Людмила Володимирівна – кандидат філологічних наук, професор (відповідальний редактор) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Вербець Владислав Володимирович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Деменчук Олег Володимирович – доктор філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Карпенчук Світлана Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Литвиненко Світлана Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Малафійк Іван Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Михальчук Наталія Олександрівна – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Петренко Оксана Борисівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Шугасва Людмила Михайлівна – доктор філософських наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ямницький Вадим Маркович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Бігунова Світлана Анатоліївна – кандидат психологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ніколайчук Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, член-кореспондент Міжнародної слов'янської академії наук, ректор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Романюк Світлана Констянтинівна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 11 від 24.11.2016 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Пластова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 09 — 03.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2016

використання аудіо матеріалів, відео курсів, що несуть цікаву інформацію з життя англійських країн. Грунтуючись на матеріалах нашого дослідження ми розробили модель формування комунікативної компетенції, використовуючи матеріали оксфордського курсу „Headway”.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бех П.О., Биркун Л.В. Концепція викладання іноземних мов в Україні/Іноземні мови. - 1996.- №2. - С. 3-8.
2. Державна національна програма "Освіта" Україна XXI століття. -К.: Райдуга, 1994.-62с.
3. Державні стандарти базової і повної середньої освіти. Освітня галузь "Мови і літератури". Проект./Іноземні мови. 2003. -№1. - С. 49-54.
4. Іноземні мови. - 2000. - №2.
5. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Англійська мова 2 – 12 класи. – К., 2001

Резюме. В статті розглядається питання необхідності впровадження в систему навчання іноземній мові методів з використанням курсів, розроблених носіями мови, разом з аудіо матеріалами, відео курсами, які несуть цікаву інформацію з життя англійських країн, з метою формування комунікативної компетенції у учнів старших класів.

Ключові слова: компетенція, іноземна мова, стратегія, метод, навчальний процес, вміння та навички.

The summary. The article examines the necessity of special courses introduction for foreign language learners developed by native speakers together with audio and video materials containing interesting information about English-speaking countries with the aim of forming communicative competence with secondary school senior students.

Key words: competence, foreign language, strategy, method, educational process, abilities and skills.

Одержано редакцією 11.11.2016 р.

УДК 378.02:811.111

М.С.БОГАЧИК

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У КОНТЕКСТІ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ

Резюме. У статті відображено сутність, компонентний склад, особливості формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів англійської мови у контексті компетентнісного підходу.

Ключові слова: соціокультурна компетентність, майбутні вчителі англійської мови, комунікативний підхід, компетентнісний підхід.

Постановка проблеми та її значення. З метою сприяння вивченню англійської мови для розширення доступу українців до «...світових економічних, соціальних, освітніх і культурних можливостей, які відкриває знання та використання англійської мови, забезпечення інтеграції України до європейського політичного, економічного та науково-освітнього простору» [10] 2016 рік було проголошено роком англійської мови в Україні. Таким чином, очевидними є необхідність і важливість вивчення англійської мови і зокрема, актуалізується питання формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів англійської мови у контексті компетентнісного підходу.

Аналіз останніх досліджень. Проблему розвитку соціокультурної компетентності впродовж навчання іноземних мов досліджували О. Коломінова, М. Максимець, В. Сафонова, П. Сисоєв, Т. Жукова, С. Чехова, Л. Маслак, О. Оберемко, О. Соловова, Р. Норвуд, Дж. Равен, В. Топалов та ін. Компетентнісний підхід у системі освіти розробляли В. Байденко, В. Болотов, П. Борисов, Ю. Варданян, В. Веденський, Б. Ельконін, Е. Зеєр, І. Зимня, Т. Іванова, Л. Карпова, Є. Коган, Н. Кузьміна, В. Лаптев, О. Лебедев, О. Локшина, Л. Луценко, О. Овчарук, О. Помегун, Г. Селевко, Ю. Татур, А. Хуторський, С. Шишов та ін. Однак, проблема формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів англійської мови у контексті компетентнісного підходу сьогодні потребує детальнішого вивчення.

Мета статті – розкрити особливості формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів англійської мови у контексті компетентнісного підходу.

Виклад основного матеріалу. Існує велика кількість тлумачень поняття «компетентнісний підхід». Зокрема, Г. Селевко вважає, що компетентнісний підхід – це «... поступова переорієнтація домінуючої освітньої парадигми з переважаючою трансляцією знань, формування навичок на створення умов для оволодіння комплексом компетенцій, які означають потенціал, здатність до виживання та стійкої життєдіяльності в умовах сучасного багаточинникового соціально-політичного, ринково-економічного, інформаційно і комунікаційно насиченого простору» [8, с. 138]. А. Кузнецов підкреслює, що компетентнісний підхід передбачає «...орієнтацію навчання на формування загально-інтелектуальних універсальних умінь і навичок, способів діяльності, і ці вміння носять практично-орієнтовану спрямованість» [5, с. 4].

Отже, компетентнісний підхід до вивчення іноземних мов розглядатимемо як такий спосіб організації навчально-пізнавальної діяльності, що забезпечує засвоєння змісту та досягнення мети навчання у процесі

розв'язанні певних проблемних завдань., необхідними для успішного досягнення цілей у реальних життєвих умовах.

Основні риси компетентнісного підходу, які необхідно враховувати при організації процесу навчання англійської мови: 1) особистісна та загальносоціальна цінність знань, умінь, навичок, якостей, досвіду діяльності, які формуються та розвиваються; 2) формування, розвиток певних компетентностей і компетенцій (зокрема, соціокультурної компетентності); 3) наявність чіткої ефективної системи критеріїв виміру сформованості та розвитку компетентності; 4) створення певних нестандартних проблемних ситуацій, що дозволяють практично проявити і перевірити здобуті знання, уміння, навички, особистісні якості та досвід; 5) наявність відповідного навчального середовища, що дозволяє ефективно розвивати визначені компетентності на основі певних принципів (активності, необхідності безперервної освіти упродовж життя, єдності між вимогами ринку праці та традиційними можливостями освітньої системи); 6) організація навчального процесу на основі дослідницького, проблемного, частково-пошукового методів, що забезпечують творчу реалізацію особистості; 7) залучення сучасних ІКТ у навчальний процес, що дозволяє системі освіти «йти в ногу з часом».

Відповідно до рішень Європейської Ради основною компетентністю при вивченні іноземної мови є комунікативна компетентність.

Розглянемо різні погляди на тлумачення поняття «комунікативна компетентність». О. Казарцева трактує комунікативну компетентність як знання, уміння та навички, необхідні для розуміння чужих та породження власних програм мовленнєвої поведінки, адекватних цілям, сферам, ситуаціям спілкування [3]. К. Хоруженко розглядає комунікативну компетентність як підготовленість людини до культурного спілкування з іншими людьми [11, с. 185]. І. Черезова трактує комунікативну компетентність як «...систему внутрішніх ресурсів, необхідних для ефективної комунікативної дії в певному колі ситуацій міжособової взаємодії» [12, с. 104].

Для цілісного розуміння сутності поняття «комунікативна компетентність» необхідно проаналізувати його структуру. Комунікативна компетентність включає в себе такі *компоненти: мовленнєву компетенцію*, що передбачає удосконалення чотирьох видів мовленнєвої діяльності: аудіювання, говоріння, читання, письмо; *мовну компетенцію*, що включає мовні знання (лексичні, граматичні, фонетичні й орфографічні) і відповідні навички; *дискурсивну компетенцію*, що включає вміння керувати мовленням та структурувати його за допомогою тематичної та логічної організації, зв'язності, стилю, риторичної ефективності тощо; *соціокультурну та соціолінгвістичну компетенції*.

Отже, соціокультурна компетентність є однією з ключових складових комунікативної компетентності. Поняття «соціокультурна компетентність» визначається як:

– інтегративна особистісна якість, яка ґрунтується на знаннях, уміннях та досвіді, що набуваються у вищому навчальному закладі, переважно у позанавчальній діяльності, і дозволяє продуктивно взаємодіяти з представниками інших мов та культур у соціокультурному просторі (С. Шехавцова) [13];

– система уявлень про основні національні традиції, звичаї та реалії країни, мова якої вивчається, а також систему навичок та вмінь узгоджувати свою поведінку згідно з цими знаннями (О. Коломінова) [4];

– здатність особистості через адекватне розуміння та повагу до інших мов, культур і релігій виявляти активну і відповідальну життєдіяльність у соціумі на засадах демократичності, гуманізму, толерантності тощо (М. Максимець) [6];

– рівень знань соціокультурного контексту використання іноземної мови, а також досвід спілкування і використання мови в різних соціокультурних ситуаціях (П. Сисоєв) [9].

Немає одностайної думки з приводу компонентного складу соціокультурної компетентності. Науковці виділяють різну кількість компонентів у структурі зазначеної компетентності.

О. Бернацька зазначає, що соціокультурна компетентність є складовою комунікативної компетенції і включає такі компоненти:

– лінгвістичну (соціолінгвістичну) компетенцію - оволодіння знаннями та навичками з різних аспектів мови - лексики, фонетики, граматики;

– соціокультурну (країнознавчу, лінгвокраїнознавчу) компетенцію - допомагає виключити непорозуміння на рівні міжособистісного спілкування, поділяється на країнознавчу та лінгвокраїнознавчу [1, с. 43].

І. Жукевич пропонує до складу соціокультурної компетентності включити:

– лінгвістичний компонент – полягає в засвоєнні та правильному вживанні лексики, необхідної для спілкування з урахуванням соціокультурних особливостей;

– нелінгвістичний компонент – базується на засвоєнні певних соціальних моделей поведінки;

– країнознавчий компонент – вимагає ознайомлення та володіння історичною, географічною та соціальною інформацією про країну, мова якої вивчається [2].

В. Сафонова наголошує, що соціокультурна компетентність складається з:

– загальнокультурної компетенції – знання про міста, організації, предмети, факти, дії та операції в різних сферах життя; фактичні знання про країни, мова яких вивчається; основні географічні, демографічні, політичні дані; категорії буття (конкретні, абстрактні, живі, неживі) та їх взаємовідносини (часові, асоціативні, аналітичні, логічні, причинно-наслідкові тощо);

– країнознавчої (культуроснавчої) компетенції – сукупність знань про країни, мова яких вивчається, та сукупність культурно-маркірованих мовних одиниць: американізму, топоніми, антропоніми, назви політичних

реалій, торгівельних марок, назв фірм, крамниць, транспорту, одягу тощо;

– лінгвокультурознавчої компетенції (лінгвосоціокультурної) – вміння учнів використовувати країнознавчі та фонові знання про країни, мова яких вивчається; лінгвокраїнознавчий мінімум словникового запасу мови; факти, норми та цінності національної культури; специфіка вербальної та невербальної поведінки, яка прийнята у певній культурі. Лінгвокраїнознавча компетенція включає лінгвокраїнознавчі, соціоетнологічні та культурологічні знання і вміння;

– соціальної компетенції – здібність вступати у комунікативні відносини з іншими людьми, орієнтуватися в ситуації та керувати нею [7].

Учені зазначають, що всі компоненти соціокультурної компетентності взаємопов'язані через поняття культурного (знання реалій, загальних для всього народу-носія мови) та соціального (знання конкретних соціальних умов спілкування, прийнятих у країні, мова якої вивчається) контекстів.

На думку В. Сафоновісоціокультурна компетентність складається з таких елементів:

1) знання про: відношення еквівалентності-безеквівалентності між одиницями мови, яка вивчається, та рідної мови; типи соціокультурних лакун, які виникають під час спілкування носіїв рідної та мови, що вивчається; носії і джерела національно-культурної та соціально-ієрархічної інформації в мові; лінгвокраїнознавче й соціолінгвістичне маркування лексики програмних тем; соціокультурні стереотипи мовленнєвої поведінки іноземної та рідної мов, ступінь їх сумісності/несумісності; соціокультурні аспекти мовленнєвої поведінки іноземною мовою в умовах монокультурного і міжкультурного спілкування;

2) навички: розпізнавати національно-марковані мовні одиниці; інтерпритувати соціокультурний зміст іншомовного тексту; коментувати соціокультурний зміст мовних реалій іноземною й рідною мовами; перекладати національно-марковані мовні одиниці з іноземної мови на рідну і навпаки;

3) уміння: здійснювати соціокультурний аналіз побутового, наукового й суспільно-політичного автентичного тексту; вибирати прийнятий у соціокультурному плані стиль мовленнєвої поведінки в умовах міжкультурної комунікації;

4) здібності та якості, що містять: лінгвокраїнознавчу спостережливість; соціокультурне сприйняття національного й інтернаціонального в мовних полях тематично пов'язаної лексики (тобто в лексико-семантичній групі); соціокультурну неупередженість (відсутність етнопсихологічних передумов для лінгвокраїнознавчої інтерференції) під час тлумачення лінгвокраїнознавчих явищ [7, 33-34].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, формування соціокультурної компетентності передбачає інтеграцію компетентнісного та комунікативного підходів у процес навчання англійської мови. Перспективним напрямком дослідження цієї проблеми є розробка системи вправ для ефективного опанування соціокультурної компетентності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бернацька О. В. Теоретичні основи соціокультурної компетенції в системі навчання майбутніх учителів початкової школи та іноземної мови / О. В. Бернацька // Вісник психології і педагогіки [Електронний ресурс] – Режим доступу до збірника : http://www.psych.kiev.ua/Збірник_наук_праць_- Випуск_10
2. Жукевич І. Підходи до вивчення соціокультурної компетентності / І. Жукевич. – [Електронний ресурс]. – http://science.ucoz.ua/publ/nauchno_prakticheskie_konferencii/pedagogicheskie_nauki/teorija_i_metodika_professionalnogo_obrazovanija/12-1-0-122
3. Казарцева О. М. Культура речевого об'єднання: теорія і практика обучения: учеб. пособие / О. М. Казарцева. – 2-е изд., – М.: Флинт, Наука, 1999. – 496 с.
4. Коломинова О. О. О формировании социокультурной компетенции у младших школьников / О.О. Коломинова // Иноземні мови. – 1997. – № 3. – С. 39–41.
5. Кузнецов А. А. Современный курс информатики : от элементов к системе / А. А. Кузнецов, С. А. Бешенков, Е. А. Ракитина // Информатика и образование. – 2004. – № 1. – С. 2–8.
6. Максимець М. Формування соціокультурної компетенції у процесі вивчення іноземної мови / М. Максимець // Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. – 2006. – Випуск 21. – С. 211–218.
7. Сафонова В. В. Социокультурный подход к обучению иностранному языку как специальности: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.02 / В. В. Сафонова. – М., 1992. – 672 с.
8. Селевко Г. Компетентности и их классификация / Г. Селевко // Народное образование. – 2004. – № 4. – С. 138–143.
9. Сысоев П. В. Концепция языкового поликультурного образования (на материале культуроведения США): дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.02 / Павел Викторович Сысоев. – М., 2004. – 546 с.

Резюме. В статті отражені сутність, компонентний склад, особливості розвитку соціокультурної компетентності майбутніх учителів англійської мови в контексті компетентнісного підходу.

Ключевые слова: соціокультурна компетентність, педагогічні умови, майбутній учитель англійської мови, комунікативний підхід, компетентнісний підхід.

The summary. The article reflects the nature, structure, main features of sociocultural competence

development of future teachers of English in the context of competence approach.

Keywords: *sociocultural competence, pedagogical conditions, future teachers of English, communicative approach, competence approach.*

Одержано редакцією 26.11.2016 р.

УДК 37.371.3

Л.О. БАТАЛІЯ, А.П.ТКАЧ

ІСТОРІЯ ТА РОЗВИТОК АЛЬТЕРНАТИВНОГО НАВЧАННЯ В СТАНДАРТНИХ ШКОЛАХ ЗАХІДНОСЛОВ'ЯНСЬКИХ КРАЇН (ЧЕХІЯ, ПОЛЬЩА, СЛОВАЧЧИНА)

Резюме. У статті розглядається історія та розвиток альтернативного навчання в школах західнослов'янських країн (Чехії, Польщі та Словаччини), аналізується його особливості та значення.

Ключові слова: *інноваційне навчання, альтернативне навчання, класно-урочна система освіти, саморозвиток, інноваційні підходи.*

Традиційна класно-урочна система освіти, намагаючись позбавити світ від масової неписьменності, перестає справлятися з викликами часу. У наші дні багато дітей просто відсиджують уроки, отримуючи в результаті дуже мало корисних знань. Розуміючи це, педагоги-ентузіасти вже давно ведуть пошук альтернативних моделей шкільної освіти. [1; 2-3].

Нинішня класно-урочна система організації навчання утвердилася в Європі з XVI століття після того, як з'явилися відносно дешеві друковані книги. Вона прийшла на зміну монастирському і церковному навчанні, при якому знання передавалися в основному усно і на особистому прикладі. Колишня система не дозволяла працювати з великими групами учнів, а між тим, щоб йти в ногу з часом, треба було зробити початкову освіту надбанням мас, причому у стислі терміни. Теоретичне обґрунтування класно-урочної системи дав у XVII столітті проповідник реформаторської церкви Ян Амос Коменський. Здобувши освіту в Гейдельберзькому університеті, одному з найкращих у Європі, він присвятив життя масового утворення. Через переслідування з боку католицької церкви йому доводилося часто переїжджати, і всюди він створював народні школи. У Росії ідеї Коменського широко поширилися в другій половині XIX століття багато в чому під впливом німецьких педагогів - відомих любителів порядку і дисципліни. [2; 101-103].

Гідність класно-урочної системи - в чіткій впорядкованості навчання; і, що не менш важливо, керівництва ним. Поділ на предмети дозволило вчителю спеціалізуватися, йому стало досить знати тільки один предмет, а не бути універсальним фахівцем. Але, як і будь-яке потокове виробництво, освітній конвеєр добре працює, лише поки йде стандартний матеріал. Як тільки виникає "штучний" або виділяється "товар", його або ламають, або система стопориться.

Проблеми в класно-урочній системі виникають не тільки у слабких учнів, які не встигають за загальним темпом, але і у сильних, природна цікавість яких згасає від занадто повільного і нудного викладання. Проте найважче всіх буває школярам, мислячим "по-іншому", у яких, скажімо, домінує не вербальне, а образне (емоційне) або кінестетическое (через дію) сприйняття реальності. У підсумку система домагається посереднього освіти для більшості і вибракковує інших. Тим часом все частіше можна почути, що сучасне (постіндустріальне, інформаційне) суспільство потребує розвитку індивідуальності, а не стандартних навичок, і ставить творче мислення вище проходження єдиного для всіх зразком. Ще Я. Корчак говорив: "Тільки дурні люди хочуть, щоб всі були однакові". І нехай цю тезу ще не знайшов статусу загальнозначущої максими, попит на нові підходи до освіти вже очевидний. Інформація та навички, необхідні для життя, оновлюються набагато частіше, ніж переписуються підручники і переручуються вчителю. Тому школярам дуже важливо навчитися самостійно їх знаходити та освоювати. [3; 35-36].

Якщо раніше школа була практично єдиним місцем отримання знань, необхідних для соціального успіху, то тепер чимало прикладів того, як двічники і трічники стають успішними людьми. Багато дітей відчують неефективність школи і не хочуть безглуздо витрачати час. Причому, якщо раніше до навчання можна було примушувати, нехай навіть тими ж різками, то з поширенням ідеї прав людини вчитель позбувся цього інструменту, нічого не отримавши натомість. Так, загальноосвітня школа і потреби суспільства вступають у суперечність, яка з часом все більше загострюється.

Справедливості ради треба зауважити, що опір класно-урочної системи розпочався навіть не в XX столітті. Ще три сторіччя тому з'явилася популярна Белл-Ланкастерська система взаємного навчання, в якій здійснення навчального процесу багато в чому покладалося на самих учнів.

За багато років спроб організувати освіту по-іншому народилося безліч моделей і підходів. При їх порівнянні треба, звичайно, розуміти, що будь-які розмежування між ними досить умовні, а все найцікавіше і життєве зазвичай народжується саме на стику систем, в діалозі. Серед різних підходів в першу чергу хочеться виділити ті, які переглядають саму суть освітнього процесу, пропонуючи для нього нові смисли та цінності замість масово визнаних.

У 1919 році відомого науковця Р. Штейнера запросили допомогти відкрити школу для дітей робітників фабрики "Вальдорф-Асторія" у м. Штутгарт. В її основу були покладені антропософські ідеї, зокрема, важливість цілісної взаємодії тілесних, душевних і духовних факторів для розвитку людини. Навчання в такій

ЗМІСТ

<i>Совтис Н.М.</i> Українізми в польській літературній мові XIX ст.	3
<i>Ясногурська Л.М.</i> Відображення свідомості нації у концептуальній та мовній картині світу	6
<i>Василькевич С.С.</i> Неологіка у мові інтернет та політичної комунікації	9
<i>Михальчук Н.О., Яцюрик А.О.</i> Місце компліменту в системі мовленнєвих актів та ілюктивна роль компліментів	13
<i>Денисюк Л.В.</i> Особливості функціонування займенника <i>IT</i> в сучасній англійській мові	17
<i>Кочубей О.С.</i> Аналіз структурних компонентів перекладацької компетентності фахівця	19
<i>Мороз Л.В., Дацюк А.В.</i> Британський газетний дискурс як контекст об'єктивації тендерних стереотипів	24
<i>Ясногурська Л.М.</i> Сучасні підходи до вивчення поняття концепт	28
<i>Краля І.В., Берташ В.О.</i> Мовна та концептуальна картини світу як відображення свідомості нації ..	32
<i>Бігунов Д.О.</i> До питання мовленнєвої поведінки особистості	35
<i>Трофімчук В.М., Гривіцька Р.В.</i> Застосування інтернет-технології у дистанційному навчанні іноземної мови	38
<i>Павелків К.М.</i> Психодого-педагогічні умови вивчення іноземної мови на немовних спеціальностях вищої школі	40
<i>Мороз Л.В., Мороз Н.М.</i> Місце та роль гри у системі навчання іноземної мови	43
<i>Романюк С.К., Захожа А.Ю.</i> Активні форми навчання іноземної мови в початковій школі	47
<i>Данілова Н.Р.</i> Опрацювання та застосування педагогічних інноваційних технологій на заняттях англійської мови	50
<i>Бойко Н.Г., Ковалюк В.В.</i> Застосування методу кейс-стаді у процесі викладання іноземних мов ...	52
<i>Ковалюк В.В., Ткач Т.В.</i> Фахова компетентність студентів та її формування засобами англійської мови	56
<i>Мороз Л.В., Коцвай Ю.Я.</i> Процес формування комунікативної компетенції у старшокласників на уроках іноземної мови	60
<i>Богачик М.С.</i> Особливості формування соціокультурної компетентності майбутніх учителів англійської мови у контексті компетентнісного підходу	64
<i>Баталія Л.О., Ткач А.П.</i> Історія та розвиток альтернативного навчання в стандартних школах західнослов'янських країн (Чехія, Польща, Словаччина)	67
<i>Джава Н.А., Шевчук О.В.</i> Вміння творчого письма на середньому етапі навчання	69
<i>Черуха Н.В., Миколайчик А.П.</i> Раннє вивчення іноземної мови у вітчизняній і зарубіжній шкільній практиці	72
<i>Черуха Н.В., Брень О.В.</i> Про питання покращення результативності викладання іноземних мов у вищих навчальних закладах	74
<i>Ковалюк В.В., Шикута Т.М.</i> Про питання імплементації сучасних методів навчання іноземних мов у ВНЗ	76
<i>Мороз Л.В., Король О.Ю.</i> Про концепцію формування навичок письма при навчанні і іноземної мови студентів денної, заочної і дистанційної форм навчання вищого навчального закладу	81
<i>Кушнір Н.В., Лукашик О.В., Лавренюк Т.І.</i> Формування іншомовної компетентності майбутніх менеджерів зовнішньоекономічної діяльності в процесі фахової підготовки	84
<i>Романюк С.К., Городюк Н.Ю.</i> Інноваційні технології навчання на уроках англійської мови в початковій школі	86
<i>Івашкевич Е.Е.</i> Psycholinguistic paradigm of narrative discourse	89
<i>Івашкевич Е.З.</i> Aspects of social intellect of a teacher	93
<i>Верьовкіна О.Є., Сембай Н.Б.</i> Ways of encouraging second language acquisition in the classroom	97
<i>Бігунова С. А., Зубілевич М.І.</i> English somatic phraseological units of Latin and French origin	100
<i>Відомості про авторів</i>	103

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

Збірник наукових праць

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету

Заснований у 2009 р.

Відповідальний редактор збірника Петрівський Я.Б.
Відповідальний за підготовку збірника до видання Мороз Л.В.
Технічний редактор Ковалюк В.В.
Комп'ютерна верстка Ковалюк В.В., Краля І.В, Ясногурська Л.М.

Підписано до друку 26.12.2016 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 24,02. Обл. вид. арк. 17,39. Наклад 120.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Пластова, 31
Рівненський державний гуманітарний університет.

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел. 26-48-83

А – 43 Актуальні проблеми філології та методики викладання гуманітарних дисциплін: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. — Рівне: РДГУ, 2016. — 105 с.

ISBN 966 — 7281 — 09 — 03.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем викладання іноземної мови, філології, теоретико-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

УДК: 81'243
ББК 81.2